

Spalis Sankt Peterburge

Dr. Džulijeta Maskulūnienē
Dr. Bronius Maskulūnas
Tikrausiai - Sialūių universiteto "skaitytojai dar atsimena, kad viename iš pavasariūių šį metų numerūių buvo išspausdinta žinutė apie tai, jog pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp mūsų universiteto Humanitarinio fakulteto ir Sankt Peterburgo valstybinio universiteto Filologijos fakulteto. Smagu pažymėti, kad iškart po šios sutarties pasirašymo pradėta įgyvendinti pati bendradarbiavimo programa. Vasarą Lietuvos svečiai avosi ir kartu su mūsų šaliais studentais litanavimė praktišką atliko grupelė Rusijos studentų, o ką tik pasibaigus spalį šio rašinio autoriai turėjo galimybę stažuootis Sankt Peterburgo universitete. Po stažuotės viename garbių pasaulio universitetų (ir viename gražiausių pasaulio miestų!) išpildžiu tikrai apstui, tad kai kuriais iš jų norėdume pasidalinti su universiteto bendruomene.

Į miestą prie Nevos vykome per Vilniū, nes iš anksto buvome sutarę važiuoti kartu su Aleksejumi Andronovu - vienu minėtiosios sutarties sumanytojų. Sankt Peterburgo universiteto balistikos specializacijos kuratoriaumi. Namo jis grįžo iš Kauno, kur rugsėjo mėnesi skaitė lyginamosios baltų gramatikos kursą. Nedaug kam pasaulyje suprantama sąvoka "knygnešys" - Aleksejui tikrai nėra svetima. Galima netgi pasakyti, kad šiuo žodžiu vadinamo nuostabaus reiškinio geografiją jis praplėtė gerokai į Rytus. Ir minėtoji kelionė nebuvo isimitis - Vil-

Nuotraukoje: Dr. ir Br. Maskulūnai su Sankt Peterburgo universiteto rektore prof. L. A. Verbičkaja (viduryje).

nias geležinkelio stoties perone Aleksėjus stovintavo su didžiulėmis dėžėmis, pilnomis knygu. Šįkart Filologijos fakulteto dekanas užsakymu į Rusiją jis gabeno naujai išleisto A. Lyberno „Lietuvių-rusų kalbų žodyno“ tomus, daug kitokių lituanistikos knygų. Ko vertas vien sunkiai pasveriamas (ir perkeliamas, ir tiesiogine prasme) naujasis Daukšos „Postilės“ leidimas! Kaip vėliau įsitikinom, kryptingomis pastangomis Aleksejui pavyko sukaupti gana solidžią balistikos biblioteką, jį ir toliau nuolat pildoma ir gausinama. Nuo knygos vis pasakojimą pradėjome neatsitiktinai, apskritai knygos temai neatsiejama nuo Peterburgo. Atvykėlio negali nesterbinti skatancio ruso fonetas, metro traukiniuose, stotelėse, kavavinukėse, netgi turguje, - senyva saulėgė rašytoja, pasidėjusi knyga ant mairišo, buvo rimčiausiai imkusi į kažkokį romaną... Rusų knygų įeidybės kultūra ir tradicijos daugeliui gerai žinomos. Galėdume dar kartą įsitikinti, kad tos tradicijos tęsiasi, stulbino knygų gausa bei įvairovė ir liūdino tai, kad daugelis tų knygų nepasiekė Lietuvos knygynų (naudodamiesi pasitaikiusia proga, nešulius pristigrūdome, kiek tilpo, bet kiek daug norimų knygų liko, kurios, deja, netilpo!).

Tęsiant knygos temą, didžiausią įspūdį, žinoma, paliko Peterburgo bibliotekos. Sialiečiai mokslininkai, neišlepinam, švelniai tariant, vietinių bibliotekų, tenykštės bibliotekos - tikras lobynas, Žymiausias (jose ir dirbome) yra trys Peterburgo bibliotekos: Rusijos naciona-

linė biblioteka. Mokstų akademijos biblioteka ir universiteto Maksimalio Gorkio mokslinė biblioteka. Daug laiko užima vien susipažinimas su didžiulėmis kartotekomis. Mus pirmiausia domino gausi lingvistinė ir literaturologinė literatūra, kurios Lietuvoje sunku būtų gauti. Tiesa, nusibėno palyginimi gana didelė kopijavimo kaina, - viena kopija ten kainuoja maždaug 35 centus. Taigi šiuo požiūriu Lietuvoje kur kas geresnė situacija. Reikėtų dar pridurti, kad patekti į minėtas bibliotekas padėjo Filologijos fakulteto dekanas S. Bogdanovas, už ką esame jam labai dėkingi. Dar vienas dalykas, kuris Peterburgo universitete atkreipė mūsų dėmesį ir kuri, manytume, būtų labai naudinga pritaikyti mūsų universitete, - tai katedros kaupiamos tam tikros mokslo krypties bibliotekos. Pavyzdžiui, Bendrosios kalbotyros katedroje, kurios kvietimame mes ir stažavomės, sukaupia puiki lingvistinės literatūros biblioteką. Greitu laiku tikimasi turėti elektroninį šios bibliotekos katalogą.

Žinoma, universitetas pirmiausia - tai jame dirbantys žmonės. Filologijos fakultete niekada netrūko garsių asmenybių. Pakanka vėlgi pasiremti tos pačios Bendrosios kalbotyros katedros pavyzdžiu, kurios nariais yra buvę J. Boduenas de Kurtenė, L. Ščerba, I. Meščanovas, B. Lalininas, J. Maslovas ir daugelis kitų garsių kalbininkų. Kai kurie iš jų netgi sukūrė savo lingvistines mokyklas. Žymios kalbotyros tradicijos čia tęsiasi ir dabar. Įvairius kursų skaito J. Okupščikovas, N. Kazanski, V. Kasevičius, A. Bondarko, universiteto rektorė ir katedros vedėja L. Verbičkaja ir kiti mokslo pasauliui gerai žinomi žmonės. Kai kurių iš jų pasakytų su dideliu malonumu teko klausytis ir mums. Apskritai labai mieliai nutiekė Peterburgiškų kolegų geranoriškumas dalyviantis akademine ir pedagogine patirtimi.

Paprasta ir malonu buvo bendrauti ir su universiteto administracija. Buvome susitikę su rektore prof. L. Verbičkaja, su Filologijos fakulteto dekanu prof. S. Bogdanovu, lankėmės pas įvairių fakulteto skyrių, kurių Filologijos fakultete net septyni, prodekanus. Beje, apie skaitčius, kultūrinę iškalbingi: Filologijos fakultete studiuoja 2008 studentai, jiems dėsto 25 fakulteto katedrose dirbantys 722 etatiniai dėstytojai (1 akademikas, 75 profesoriai (67 iš jų turi profesoriaus pedagoginį vardą), 238 docentai (214 iš jų turi docento pedagoginį vardą), 354 fakulteto dėstytojai yra habilituoti daktarai ir daktarai (71 habilituotas daktaras, 283 daktarai). Taip, taip, mielas skaitytoju, mūsų tikrai neapsirikta, - čia pateikiami tik vieno fakulteto, o ne viso universiteto duomenys.

lentos grindims buvo džiovinamos, darbininkai keitė lubas, šviestuvus, glaisė ir dažė sienas, remontavo langus ir kitas patalpas. Per likusį iki Kalėdų laiką bus įrengta nedidelė aerobikos salė su minkštinama kilimine danga. II aukšte, modernios dušinės ir survarkyti persirengimo kambariai. Universitetas sporto salės remonto praeitorius doc. D. Jurgaitis, SU per šiuos metus turi išnaudoti iš valstybės biudžeto renovacijos sumą 1 mln. litų. Remonto darbus būtų buvę geriausia pradėti vasarą, tačiau tik rudeniį gautos tam lėšos.

Be to, daug žymių Rusijos mokslininkų fakultete eina ne pagrindines pareigas, skaito įvairius specializuotus kursus. Kiekviena katedra turi išsiliebusi savo dėstomųjų dalykų programą, - tai ne menkos brošiūrėlės, o solidžios per keturis šimtus puslapių turinčios knygos. Studentui čia pateikiama išsami informacija, su kuria susipažinęs jis gali susidaryti visapusišką skaitomųjų dalykų vaizdą. Žodžiu, Peterburgo universiteto studentai turi iš ko pasirinkti, jiems garantuojama aukšta studijų kokybė. Reikia pasakyti, kad studentai moka įvertinti tai, kas jiems siūloma, moka pasirinkti ir pasiimti. Stebino ypatinga akademinė darbinė atmosfera. Sumulius fakultete nerūja nuo 8 val. ryto iki 22 val. vakaro, kol darba baigia vakarinio skyriaus studentai. Rimtai dirbama ir šeštadieniais (jau nekalbant, žinoma, apie penktadienius!) - užsukę į fakultetą, viena šeštadienį 16 val. kompiuterių klasei radome pilną pirmiausia dirbančių studentų. Taigi į studijas ten žiūrima rimtai. Netgi specializacijų studijos - labai nuoseklios ir intensyvos. Apskritai pasirinkusietį įvairias specializacijas iš anksto suprantu, kad trejų metų teks aukoti didelę dalį savo laisvalaikio, mat specializacijos studijoms skirti tik vakarai po pagrindinių paskaitų ir šeštadieniai. Nepaisant to, studentai gana noriai renkasi papildomas studijas. Atskirų fakultetų siūlomų kursų klausytis renkasi studentai iš viso universiteto. Pavyzdžiui, minėtųjų balistikos specializacijos kursų klausėsi netgi... fizikas. Su balistikos specializacijos studentais daugiausiai dirba profesorius L. Hercenbergas, profesorius J. Okupščikovas, docentė V. Kazanskienė ir daktaras J. Andronovas (visiems jiems iškėtas Šiaulių universiteto atributikas ir suvenyrų). Mums pasisekė, kad galėjome dalyvauti pirmajame kalbamasis specializacijos dėstytojų ir studentų susirinkime; buvome pristatyti kaip gyvos archajiškiausios indoeuropiečių kalbos vartotojai.

Dar vienas dalykas, kuris mūsų manymu, gyvybiškai svarbus studijų kokybei - pratyboms formuojamos labai nedidelės studentų grupės - septyniems as-

Gumbinės g. esančioje sporto mokyklos salėje, SU mažojoje arba atletinės gimnastikos salėje IV bendrabutyje. SU krepsininkai šalies studentų krepsinio lygos rungtynes priversti žaisti vien išvykose, o treniruotėms nuomoja Šiaulių vidurinių mokyklų sporto salės. Vistems norisi tikėti, jog AB "Namu statyba" laiku užbaigs visus sporto salės remonto darbus ir Kalėdoms atjaunėjusi sporto salė vėl atvers duris.

sioniems žmonėms. Ir dėstant ne tik užkalbos, literatūros etc. Dabariniio dekanas S. Bogdanovas yra labai veiklus žmogus, daug energijos atiduoda fakulteto tvarkymui, modernizavimui, įveda žaismingų naujovių. Aniai pertraukė mėtai naujai survarkytame fakultete kieme-lyje (kur ir spalų, krintant lapams, tebežydi gėlės) skamba maloni instrumentinė muzika. Jai pasibaigus, visi suprantu, kad metas skubėti į auditorijas. Įdomu ir tai, kad atskiri fakulteto korpusai turi simboliškus pavadinimus (jie nurodyti ir pa-skaitų tvarkaraštyje): „Rojaus kampelis“, „Labirintas“, „Poligonas“, „Katakombos“ ir t. t.

Savaime suprantama, Peterburgo akademine visuomenė ne vien studijomis gyvena. Kultūrinis gyvenimas čia tiesiog virte verda. Nors mieste veikia per keliasdešimt teatrų, dešimtyms koncertų salių, pasaulinio garso muziejų (kas nežino Ermitažo, Carskoje Selo, Peterhofo), ir pa-čiaje universitete gausu įvairiausių rengi-niųjų. Paminėsim tik keletą iš jų, ku-Filosofijos fakultete Marinos Cvetajevės gimimo dieną (spalio 9-ąją) buvo sureng-tas puikus literatūros ir muzikos vakaras, spatio pradžioje klasicitinėje Dvylikos kolegijų akty salėje prasidėjo tradicinis klasikinės muzikos koncerto sezonas, kuri atidarė pati rektorė Verbičkaja. Tačiau grojo Sankt Peterburgo valstybinis sim-foninis orkestras, o apskritai ciklo koncer-tai vyksta kiekvieną savaitę. Koncer-tai - nemokami, o groja tikrai garsiai atlikėjai, tarntautinių konkursų laureatai ir diplomantai. Šis universitetinių kon-certų ciklas turi ir tam tikrą šviečiamąją funkciją, todėl kiekvienas koncertas iš-samiai komentuojamas muzikologo. Ži-noma, parvargus nu intensyvaus mokslinio darbo, gera klasikinė muzika - puiki relaksacijos priemonė, tačiau tai anaipol vienietaile turiningo įlaisvalaikio pra-leidimo forma. Kitas galbūt rimksis miu-zikholą, kuri nors komedijos teatras, ledi-

Spalis Sankt Peterburge

Atkelta iš 1 p.

baletą ar tiesiog pasivaikščios Nevos, Fontankos, Gribojedovo kanalo pakrantėmis...

Nuoštabu, bet tikrai dažnai susidurdavome su Peterburgo lietuviškaisiais motyvais. Štai neakivaizdinių ir vakarinių studijų skyriuje mus pasitiko trys M.K.Čiurlionio paveikslių reprodukcijos, Aleksandrinskij teatre po A.Čechovo spektaklio „Trys seserys“ buvome užkalbinti klaidėdinkio, Peterburge studijuojančio vadybą, Petro I Žiemos rūmuose klausėmės įdomaus pasakojimo apie garstojo rusų caro antrąją žmoną, parsivežtą iš Lietuvos! O kur dar visas būrys lietuviškai kalbančių Peterburgo universiteto filologų. Lietuvių kalbą moka ne tik minėtasis A. Andronovas, bet ir profesorius J. Otkupščikovas, akademikas N. Kazanskis, profesorė F. Jelojeva, ugdoma naujoji baltistų karta. Žinoma, negalima neprisiminti, kad Peterburgas - tai ir S. Daukanto, M. Valančiaus miestas.

Taigi spalis Sankt Peterburgo universitete mums davė tikrai daug. Žinoma, mėnesio pakanka tik rimtų darbų pradžiai. Bet, kaip sakoma, gera pradžia - pusė darbo. Viena, kuo akivaizdžiai

įsitikinome, tai, kad tokios mokslinės stažuotės būtinai didžiulių krūvių prišpaustam, turtingų mokslinių bibliotekų nematančiam mūsų dėstytojui. Juk norėdamas ką nors duoti, turi ir gauti. Pažiūrėjimas iš šono į save, į savo universitetą, savo fakultetą leidžia daug ką įvertinti naujai, kurti savosios Alma mater viziją.

Smagu, kad Sankt Peterburgo universiteto Filologijos fakulteto ir mūsų Humanitarinio fakulteto bendradarbiavimo sutartis bus sėkmingai plėtojama. Iš esmės susitarėme dėl tolesnės bendradarbiavimo programos. Jau nuo kitų mokslo metų Peterburge galės stažuotis ar mokytis ne tik fakulteto dėstytojai bei doktorantai, bet ir geriausi magistrantai ar studentai.

Baigdami už suteiktą materialinę paramą norime nuoširdžiai padėkoti mūsų universiteto rektoriumi profesoriumi V. Lauručiu bei Humanitarinio fakulteto dekanui docentei G. Kačiūskienei. Beje, „Šiaulių universitetą“ nuotrauka, kurioje V. Laurutis, G. Kačiūskienė ir A. Andronovas užfiksuoti minėtosios sutarties pasirašymo metu, Sankt Peterburgo baltistų iniciatyva jau keliaujama po bekrastes interneto platybes...